

II-KULLEĠĠ SAN BENEDITTU

Skola Sekondarja,  al Kirkop

L-EŻAMI TA' NOFS IS-SENA – 2015/2016

L-EWWEL SENA

IL-MALTI (IL-FEHIM MIS-SMIGH)

IL- IN: 15-il minuta

II-Karta tal-Għalliem

Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigh

1. Jitqassmu l-karti bil-mistoqsijiet u l-istudenti jiktbu isimhom, kunjomhom u l-klassi.

L-Istruzzjonijiet għall-Ewwel u t-Tieni Silta :

1.	<ul style="list-style-type: none">• L-istudenti jintalbu jifflu l-karta.• L-għalliem jaqraw is-silta u l-istudenti jismighu b'attenzjoni u ma jiktbu xejn waqt il-qari.
2.	<ul style="list-style-type: none">• Waqt li l-għalliem jaqraw għal darba l-eżerċizzji tas-silta, l-istudenti jistgħu jaħdmu t-tweġibiet.
3.	<ul style="list-style-type: none">• L-għalliem jaqraw is-silta għat-tieni darba.• L-għalliem jergħu jaqraw l-eżerċizzji u jagħtu ċans lill-istudenti jaħdmu t-tweġibiet kollha.

L-EWWEL SILTA

X'jixtieq id-Dentist

Id-dentist kieku jixtieq li ngħinuh billi nieħdu ħsieb snienna u l-ħniek u għalhekk tana tliet pariri:

- Il-mikrobi f'ħalqa kapaċi jibdlu z-zokkor f'aċtu li jagħmel ħsara lis-snien: mela nevitaw iz-zokkor fl-ikel.
- Xi ftit ikel iħobb jidħol bejn is-snien u l-mikrobi jagħmlu festa fuqu u jipproduċu l-aċtu: mela naħslu snienna darbtejn kuljum biex neħilsu mill-problema. Ħasla tal-ħabba gozz mhix biżżejjed. Ħasla tajba ddum mill-inqas żewġ minuti u fiha nużaw xkupilja tas-snien u *toothpaste* biex l-ewwel innaddfu s-snien minn barra, imbagħad il-partijiet tas-snien li nużaw biex nigdmu, imbagħad il-parti ta' ġewwa u fl-aħħar l-ilsien!
- Tajjeb li darbtejn f'sena mmorru għand id-dentist u jekk inħossu xi problema fis-snien jew fil-ħniek, infittxu nkellmuh. Hu żgur li jipprova jsalvalna snienna u jfejjaqha.

(‘X’jixtieq id-Dentist’ ta’ Daniel Micallef meħuda mix-Xehda Għasel SettOtt 2012)

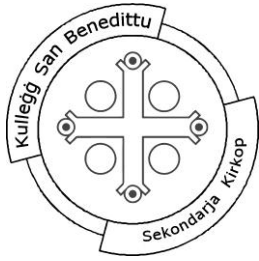
IT-TIENI SILTA

Jacob

Jacob u sħabu: Paul, Simon u Robert kienu membri fil-grupp taż-żgħażaġh li kien bdieh u jmxxi Fr. Neville. Huma ma kinux imorru regolarment imma meta kienu jsiru jafu li Fr. Neville kien se jorganizza xi ħaġa, kienet taqbadhom heġġa kbira biex imorru.

Kien ix-xahar ta' Mejju u t-temp kien saħħan ġmielu. Għalhekk Fr. Neville, nhar is-Sibt filgħodu, tħajjar jieh li subien tdejn il-baħar. Jacob taseb li kienu se jgħumu imma Fr. Neville qalilhom li kien għadu kmieni wisq għall-għawm. Għalhekk kulma kienu se jagħmlu kien li jilagħbu fuq ir-ramel. Jacob ma tħax gost, issuppervja u telaq 'il barra. Madanakollu, l-għada filgħodu, Jacob iltaqa' mat-tlett iħbieb tiegħu u qalulu li fil-ħaġa kienu se jagħmlu barbikju wkoll. Din l-idea għoġbitu tħafna lil Jacob u għalhekk bidel fehemtu u mar għall-ħaġa.

(Din is-silta hija addattata mill-kitba ta' Carmel G. Cauchi li dehret fis-Saġħtar ta' Mejju 2009)

IL-KULLEĠĠ SAN BENEDITTU

Skola Sekondarja, Ħal Kirkop

Il-Livelli

6-7

L-EŻAMI TA' NOFS IS-SENA – 2015/2016

L-EWWEL SENA

IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh)

IL-ĦIN: 15-il minuta

L-isem u l-kunjom: _____ Il-klassi: _____

Il-Karta tal-Istudenti

L-Ewwel Silta. X'jixtieq id-Dentist.

Tahriġ A. Aghzel it-twegiba t-tajba billi timmarka (X) fil-kaxxa x-xierqa.

1.	Id-dentist jixtieqna ngħinuh billi niehdu hsieb		snienna u għajnejna.
			snienna u l-ħniek.
			snienna u saqajna.
2.	Il-mikrobi f'ħalqna kapaċi jibdlu z-zokkor		f'xorb.
			f'ikel.
			f'aċtu.
3.	Snienna għandna nahsluhom		darbtejn kuljum.
			darba kuljum.
			tliet darbiet kuljum.
4.	Qabel ma nnaddfu l-ilsien irridu nnaddfu s-snien		minn barra.
			li nużaw biex nigdmu.
			minn għewwa.
5.	Għand id-dentist għandna mmorru		darbtejn f'sena.
			għaxar darbiet f'sena.
			għoxrin darba f'sena.

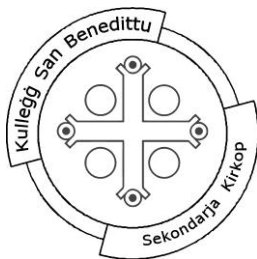
It-Tieni Silta. Jacob.

(5 marki)

Tahriġ B. Imla l-vojt skont dak li smajt.

1. Il-grupp taż-żgħażaġh kien bdieh _____.
2. Il-qassis thajjar jieh u liż-żgħażaġh hdejn il-baħar fix-xahar ta' _____.
3. Jacob xtaq _____.
4. Jacob ma ħax gost, _____ u telaq 'il barra meta sar jaf li ma kinux se jgħumu.
5. Jacob iddeċieda li jmur meta sar jaf li kienu se jagħmlu _____.

(5 marki)

IL-KULLEĠĠ SAN BENEDITTU

Skola Sekondarja, Ħal Kirkop

L-EŻAMI TA' NOFS IS-SENA – 2015/16

Il-Marka

Livelli 6 sa 7

L-EWWEL SENA

IL-MALTI

IL-ĦIN: SAGĦTEJN

L-Isem _____ Il-Klassi _____

L-ISTRUZZJONIJIET LILL-ISTUDENTI

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub.
2. Ortografija, punteġġjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

GĦALL-UŻU TAL-GĦALLIEMA

II-MARKI	It-Taħdit	10	
	Is-Smigh	10	
	Il-Qari u l-Kitba	80	
	It-Total	100	

IL-KUMMENTI

Aqra sewwa din is-silta u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwarha

Kif ma tħallihix taqbiżlek!

Inti wieħed jew waħda minn dawk li malajr taqbiżlek iċ-ċinga? U tinkedd meta jiġrilek hekk? Ikun hemm ġranet li minn x'hin tqum, mill-ewwel tħossok irrabjat? (**par.1**)

Waħda mill-kawżi tista' tkun il-bidla f'ġismek li għaddej minnu: l-ormoni jistgħu joħolqulek taħwid fil-burdati u fl-emozzjonijiet. Kawża oħra tista' tkun l-istress: min ikun taħt pressjoni għandu iktar ċans li jirrabja. U kawża oħra tista' tkun il-personalità tiegħek: inti tista' tkun persuna li tħoss b'mod iktar intens jew iġġib ruħek b'mod impulsiv jew tiflel il-kontroll. Kawża oħra tista' tkun ukoll ir-*role models* tiegħek: għax tara spiss membri oħra tal-familja jtajru l-*fuse* meta jkunu rrabjati. (**par.2**)

Imma hi x'inhil l-kawża, ħaġa waħda hi ċerta – xi darba jew oħra taqbiżlek! Kulhadd taqbiżlu. Ir-rabja hi emozzjoni normali u ma fiha xejn ħażin li tħossok hekk. Li jgħodd hu x'tagħmel biha dik ir-rabja. Billi r-rabja hi xi ħaġa qawwija, tista' tkun sfida mhux ħafifa biex tikkontrollaha. Trid tkun konxju ħafna tiegħek innifsek u jkollok ħafna kontroll biex tittratta sew l-emozzjonijiet tiegħek ta' rabja. U dawn il-ħiliet jieħdu ż-żmien biex jiżviluppaw. (**par.3**)

Self-awareness hija l-ħila li tinnota x'qiegħed tħoss u taħseb u għaliex it-tfal iż-żgħar ma tantx ikunu konxji ta' xi jhossu u jaqbdu u joħorġu dak li jhossu fl-imġiba tagħhom. Min-naħa l-oħra, iż-żgħażaġh għandhom il-ħila mentali li jkunu konxji tagħhom infushom. Meta tirrabja, hu f'tit ħin biex tinnota x'qed tħoss u x'qed taħseb. (**par.4**)

Self-control jiġifieri aħseb qabel ma taġixxi. Hemm sekondi jew minuti prezzjużi bejn li tħoss emozzjoni qawwija u tagħmel jew tgħid xi ħaġa li wara jiddispjaċik. Flimkien, is-*self-awareness* u s-*self-control* iħallulek iktar għażla fuq kif iġġib ruħek meta tħoss emozzjoni intensa bħalma hi r-rabja. (**par.5**)

Jekk se tiddeċiedi li tikkontrolla r-rabja – flok ma tħalli lilha tikkontrollak – trid teżamina sew il-modi kif irreaġixxejt s'issa meta kont irrabjat. Tgħajjat u twerżaq jew tgħid affarijiet li jweġġgħu? Titfa' l-affarijiet, tagħti mal-ħajt jew tkisser? Tagħti daqqa lil xi ħadd, twegġa' lilek innifsek, jew timbotta lil ta' madwarek? Għal ħafna nies li jsibuha iebsa li jzommu r-rabja milli titlgħalhom għal rashom, dawn ir-reazzjonijiet mhumix dak li jixtiequ. Wara jhossuhom jistgħu b'din l-imġiba u ma jemmnux li dawk huwa l-veru huma. (**par.6**)

(Addattament minn 'Kif ma tħallihix taqbiżlek' mix-*Xehda Għase*)

1. Semmi **tliet kawzi** li jgegħluk taqbiżlek. (par.2) (3 marki)

a) _____

b) _____

ċ) _____

2. Imma hi x'inhi l-kawża, ħaġa waħda hi ċerta. X'inhi? (par.3) (marka)

3. **Aqta' linja taħt it-tajba.**

Ir-rabja hi sfida mhux ħafifa. Għaliex? (par.3) (marka)

a) Mhix ħafifa għax mhux xi ħaġa sabiħa li tirrabja.

b) Mhix ħafifa għax trid tkun konxju tiegħek innifsek u tkun kapaċi tikkontrolla l-emozzjonijiet tiegħek.

ċ) Mhix ħafifa għax trid tissaporti lil dak li qed jirrabja u tipprova tgħinu milli jagħmel xi waħda minn tiegħu.

4. X'differenza hemm bejn il-mod kif iħossuhom it-tfal iż-żgħar u ż-żgħażaġħ? (par.4) (marka)

5. Taħseb li huwa importanti li taħseb qabel ma tieħu azzjoni? Għaliex? (marka)

6. Kif jaħdmu flimkien is-*self-awareness* u s-*self-control*? (par.5)

_____ (marka)

7. **Aqta' linja taht is-sentenza t-tajba.**

(marka)

X'għandek tagħmel biex tikkontrolla r-rabja? (par.6)

- a) Trid tifli sew il-mod kif irreaġixxejt s'issa meta kont irrabjat.
- b) Trid teżamina l-mod kif irreaġixxejt inti u l-mod kif għent lil ħaddieħor jikkontrolla r-rabja.
- ċ) Tara xi żbalji kkawżajt u taċċerta li ma terġax twegġa' lil ħaddieħor sforz ir-rabja li ħakmitek.

8. X'jigrilhom dawk in-nies malli titlgħalhom ir-rabja għal rashom? (par.6)

(marka)

9. Fisser fi kliemek l-idjoma: **taqbiżlek iċ-ċinga** fl-ewwel paragrafu.

(marka)

Aqta' linja taht it-tajba.

10. F'paragrafu 2 hemm din is-sentenza: *għax tara spiss membri oħra tal-familja **jtajru l-fuse meta jkunu rrabjati***. Din tfisser:

- a) tant kemm ikunu rrabjati li jeñel kollox u kulħadd ma' rashom.
- b) jirrabjaw u jippruvaw iżommu kalmi fl-istess waqt.

(marka)

LESSIKU/VOKABOLARJU

11. Mill-ewwel paragrafu sib u iktib kelma oħra li tfisser l-istess bħall-kelma '**tinkwieta**'.

(marka)

12. Añseb u agħti kelma oħra għall-kelma '**ñila**' li tinsab fir-raba' paragrafu.

(marka)

ANALIŻI TESTWALI

13. Il-kelma **personalità** (par.2) mil-liema lingwa ġejja? _____

(marka)

Sezzjoni B: Il-Grammatika u l-Morfoloġija

(10 marki)

Aqra sewwa din is-silta qasira u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

Kultant naħsbu li b'gidba, jew b'nofs verità nistgħu niskansaw ħafna inkwiet, imma wara ftit tibda tinduna li aħjar ma għedt xejn. Kultant biex tiftakar x'għedt u lil min għedtu tista' tkun biċċa wġigħ ta' ras kbira. Fuq kollox, iż-żejt dejjem jitla' f'wiċċ l-ilma. Il-verità xi darba jew oħra se toħroġ. Meta tigdeb mhux teħles mill-problema imma tipposponiha għal darba oħra.

1. Mis-silta sib u iktib kelma li tibda:

a) b'konsonanti **xemxija**: _____

b) b'konsonanti **qamrija**: _____

ċ) b'konsonanti **qawwija**: _____

d) b'konsonanti **dgħajfa**: _____ (2 marki)

2. X'niktbu: '**toħroġ**' jew '**toħroċ**'? Għaliex? (2 marki)

3. Niktbu '**kbira**' izda tinstema' '**gbira**'. Din hi eżempju ta' assimilazzjoni:

Aqta' linja taħt (rigressiva/progressiva). (marka)

4. Mis-silta sib u iktib eżempju ta'

a) artiklu quddiem kelma li tibda **b'konsonanti xemxija**: ____ - _____

b) artiklu quddiem kelma li tibda **b'konsonanti qamrija**: ____ - _____ (marka)

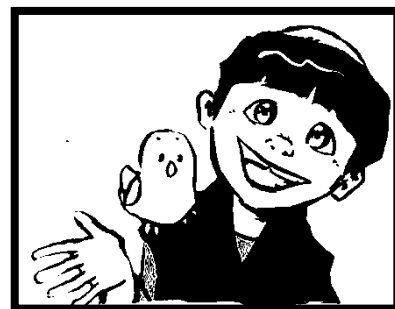
5. Mis-silta sib u iktib żewġ verbi **trilitteri**: _____, _____ (2 marki)

6. Agħti l-mamma u l-għerq tal-verb **jitla'**. Il-mamma: _____

Taqsima Ċ. Il-Letteratura**(30 marka)****(i) Il-Poeżija** (*Nadriet 1 ta' Tarċisju Zarb*)**1. 'San Franġisk u l-Gamie' ta' Ġużè Delia.**

a. Hekk kif ra t-tajr imsakkar, San Franġisk qal lit-tifel biex
j_____ (marka)

b. It-tifel wara li rrifletta fuq kliem San Franġisk,
f_____ il-qafas biex iħarrab it-tajr. (marka)

ċ. It-tifel x'kellu f'idu?

(marka)

*“Beda jżernaq...fuq l-art, fuq il-baħar,
beda jroxx l-ewwel dawl tat-tbexbix,
kull fejn timraħ il-ħarsa, bħal ġawhar,
tleqq in-nida fuq truf il-ħaxix.”*

d. Fil-vers, “kull fejn timraħ il-ħarsa, bħal ġawhar,” għandna:

☐

onomatopea

☐

apostrofi

☐

similitudni

☐

strofa

(marka)

2. Wieġeb dwar il-poeżija, ‘Il-Ħolma t’Alla’ ta’ Anton Buttigieg.

a. F’‘Il-Ħolma t’Alla’, qabel ma sawwar id-dinja, Alla ħolom _____.

(marka)

3. Wieġeb dwar il-poeżija ‘Tifhira lil Malta’ ta’ Ġan Anton Vassallo.

a. Skont il-poeta, il-b_____ jixtiequ l-frott ta’ Malta għax l-art Maltija tagħmel kolli
tajjeb u bnin. (marka)

b. F’din il-poeżija l-poeta qiegħed j_____ biex juri aktar is-sbuħija li toffri l-art
Maltija. (marka)

ċ. Fil-vers, “Int sabiħa, o Malta tagħna!” għandna a_____ għax il-poeta
qed jindirizza direttament lil Malta. (marka)

d. X'taħseb li hu l-messaġġ tal-poeta f'din il-poeżija?

_____ (marka)

e. Din il-poeżija nistgħu ngħidu li hi (moderna, reliġjuża, patrijottika).

(marka)

4. Wieġeb dwar il-poeżija 'Lil Ommi' ta' Rużar Briffa.

a. Il-poeta, lil ommu, x'qed jitlobha tagħmillu?

_____ (marka)

b. Il-poeta meta nfired minn m'ommu sab (il-kuntentizza, il-problemi, is-serħan).

(marka)

5. Il-paragrafu t'hawn taħt jittratta waħda mill-poeżiji li għamilna, 'Il-Bikja tal-Buskett'. Daħħal il-kliem in-nieqes fl-ispazji pprovduti.

Oliver Friggieri kiteb din il-poeżija għaliex issaħħar mill-ambjent tal-Buskett, il-post fejn ruħu tifhem, qalbu tistrieħ u għajnu titpaxxa. Il-poeta, permezz tal-ħarruba u l-ġebel, qiegħed iwasslilna l-messaġġ favur il-ħarsien tal-ambjent naturali. Il-ħarruba, li qiegħda tirrappreżenta l-_____, qed tgħidilna biex aħna l-bnedmin ma _____ in-natura ta' madwarna għax inkella nkunu qed nagħmlu ħsara lit-turiżmu, ma nkunux qed naħsbu f'dawk li _____ warajna u fl-istess ħin inkunu qegħdin neqirdu parti minna. (3 marki)

(ii) Ir-Rumanz (*Zito Zandarell* ta' Carmel G. Cauchi)

1. Agħżel billi timmarka (X) taħt VERU jew FALZ.

		VERU	FALZ
A	Lorella kienet il-ħabiba ta' Melissa.		
B	Is-Sur Portelli kien jikkowċja t-tim tal-futbol tal-iskola.		
Ċ	Hector Brincat kien wieħed mill-bulijiet tal-iskola.		
D	Is-Sur Vassallo kien is-surmast tal-iskola.		

(4 marki)

2. Wieġeb dawn il-mistoqsijiet KOLLHA.

1. X'jisimha l-pjaneta li minnha kien ġej Zito?

_____ (marka)

2. Għalfejn il-familja propja ta' Zito għamlet inżul t'emergenza fil-pjaneta tagħna?

_____ (marka)

3. Huma u sejr in lejn id-dar mill-Buskett, il-familja Debono u Zito ma' min iltaqgħu?

_____ (marka)

4. X'kien jismu l-kelb tal-familja Debono? Għaliex semmewh hekk?

_____ (2 marki)

5. Il-familja Debono fejn kienet toqgħod?

_____ (marka)

6. Katya, x'tip ta' diżabilità kellha?

_____ (marka)

3. Agħzel WIEĦED minn dawn it-titli u ikteb madwar **50 kelma** dwaru:

(i). Ikteb dak kollu li taf fuq meta Zito salva lit-tifel ta' Christine.

JEW

(ii). Is-Sur Rocky Rospo kien mar għand is-Sur Debono biex ikellmu fuq xi ħaġa. Ikteb dak kollu li taf fuq din iż-żjara.

[illegible]

Taqsim D: II-kitba

(25 marka)

D1. Il-kitba funzjonali

(5 marki)

Immagina li inti flimkien ma' grupp ta' studenti oħra tixtiequ torganizzaw attività fir-raġal fejn tgħixu sabiex permezz tagħha jingabru fondi b'risq dawk inqas ixxurtjati minna. Ikteb **ittra elettronika** ta' madwar **40** u **60 kelma** f'isem il-grupp kollu lis-sindku tar-raġal biex titolbu permess li ssir din l-attività kif ukoll tagħtih l-informazzjoni meħtieġa ta' meta, fejn u x'se jsir f'din l-attività. **Kompli l-ittre.**

Lil:	vella.marco@setmail.com.mt
Mingħand:	mirage@skola.com.mt

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

TMIEM IL-KARTA